

Δελτίο Τύπου

του Οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

Αριθ. 12/2002

Να μην αποσταλεί πριν από τις: 11:00 (Βρυξέλλες) 03 Οκτωβρίου 2002

Έκθεση 2002 σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στις υποψήφιες ΧΚΑΕ

Το πρόβλημα της διακίνησης σε συνδυασμό με την προσωπική χρήση

ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΕΣ ΧΚΑΕ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΥΝ ΣΟΒΑΡΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Μία νέα σημαντική έκθεση η οποία δημοσιεύεται σήμερα σχετικά με το πρόβλημα των ναρκωτικών στις χώρες της **Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΧΚΑΕ)** που είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην **ΕΕ** παρουσιάζει μία «εντελώς διαφορετική εικόνα» σε σχέση με εκείνη που επικρατούσε μόλις πριν από πέντε έως επτά έτη. Αναφέρει ότι οι χώρες αυτές θεωρούνταν τότε γενικά μόνον ως χώρες «διαμετακόμισης» ναρκωτικών, με όλα τα σχετικά στερεότυπα όσον αφορά τον «κίνδυνο» για τους πολίτες της **ΕΕ**. Σύμφωνα με την έκθεση, «σήμερα αποτελούν σαφή στόχο για τη χρήση ναρκωτικών».

Στην *Έκθεση 2002* του **ΕΚΠΝΤ** σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στις υποψήφιες ΧΚΑΕ αναφέρεται ότι τα διαθέσιμα στοιχεία υποδεικνύουν ότι η χρήση ναρκωτικών στις **ΧΚΑΕ** εξακολουθεί να σημειώνει αύξηση. Αυτό ισχύει για ναρκωτικά όπως η ηρωίνη, η οποία σταδιακά αντικαθιστά τα τοπικά παραγόμενα σπιούχα, καθώς και για «νέα» ναρκωτικά όπως οι αμφεταμίνες ή η έκσταση, μέρος των οποίων εξάγεται από την **ΕΕ** σε αγορές στις **ΧΚΑΕ**.

Η έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα προσθέτει ότι «υπάρχουν επίσης στοιχεία που δείχνουν ότι η επικίνδυνη συμπεριφορά που συνδέεται με τη χρήση ναρκωτικών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη και ότι υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες διάδοσης λοιμωδών νοσημάτων συνδεδεμένων με τα ναρκωτικά στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών».

Αναφέρει ότι το φαινόμενο παρουσιάζεται στο γενικότερο πλαίσιο της αναδυόμενης «καταναλωτικής συμπεριφοράς» στους νέους, η οποία χαρακτηρίζεται επίσης από τη χρήση αλκοόλ και καπνού.

Η έκθεση προσθέτει ότι **οι υποψήφιες ΧΚΑΕ** αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα τη διπλή πρόκληση της ανάπτυξης σχετικών νομοθετικών μέτρων και δομών διοίκησης και συντονισμού για το πρόβλημα των ναρκωτικών αφενός, και της βελτίωσης της κάλυψης και του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών αφετέρου, με σκοπό την τήρηση του κοινοτικού κεκτημένου και της βέλτιστης πρακτικής.

Ενώ η προετοιμασία για προσχώρηση στην **ΕΕ** υποστηρίζεται ενεργά από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες στην προσπάθειά τους να εφαρμόσουν και να χρηματοδοτήσουν μέσα σε λίγα έτη μέτρα για τα οποία στην **ΕΕ** χρειάστηκαν 20 χρόνια προκειμένου να αναπτυχθούν, και τα οποία βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη.

Ο Εκτελεστικός Διευθυντής του **οργανισμού για τα ναρκωτικά, Georges Estievenart**, δηλώνει ότι η πρόκληση για τη διευρυμένη Ένωση θα είναι να βοηθήσει τα νέα κράτη μέλη να αναπτύξουν από κοινού ένα πιο ολοκληρωμένο και βιώσιμο τρόπο αντιμετώπισης αυτού του σύνθετου ζητήματος. «Πιθανότατα θα είναι αναγκαία η ανάληψη νέων πολιτικών πρωτοβουλιών».

./..

Διαδρομές διαμετακόμισης – τώρα αποτελούν επίσης στόχους

Πιο συγκεκριμένα...

Η έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα αναφέρει ότι οι σημαντικές κατασχέσεις ναρκωτικών στην περιοχή των Βαλκανίων και στην Κεντρική Ευρώπη επιβεβαιώνουν τον ρόλο των **υποψηφίων ΧΚΑΕ** στη διαμετακόμιση και την αποθήκευση ηρωίνης. Ωστόσο, προσθέτει, καθώς η ίδια η χρήση ηρωίνης αυξάνεται στις χώρες αυτές, οι ίδιες οι **ΧΚΑΕ** αποτελούν επίσης ολοένα περισσότερους στόχους διανομής.

Στην έκθεση σημειώνεται ότι παρατηρείται αλλαγή στα πρότυπα χρήσης ναρκωτικών στις **ΧΚΑΕ**. Η εισαγόμενη ηρωίνη αντικαθιστά σταδιακά τα τοπικά παραγόμενα οπιούχα και άλλες ουσίες. Ταυτόχρονα, η χρήση διαδίδεται από τα μεγάλα αστικά κέντρα σε όλες τις περιοχές. Συνεπώς, η ηρωίνη – κυρίως σε ενέσιμη μορφή – αποτελεί τη βασικότερη ουσία που συνδέεται με την προβληματική χρήση ναρκωτικών. Αυτό εξηγεί την ταυτόχρονη αύξηση των αιτήσεων θεραπείας για την εξάρτηση από οπιούχα.

Το **ΕΚΠΝΤ** συνεχίζει αναφέροντας ότι, παρόλο που οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών στις **ΧΚΑΕ** φαίνεται ότι γλύτωσαν από την επιδημία του HIV μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990 – η οποία θεωρείται ότι στις χώρες αυτές κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα – υπάρχουν ενδείξεις μεγάλης επικράτησης της επικίνδυνης συμπεριφοράς που συνδέεται με τη χρήση ναρκωτικών.

Τα τρία **κράτη της Βαλτικής** συγκαταλέγονται μεταξύ των κρατών που έχουν πληγεί περισσότερο. Στη **Λεττονία** και, ιδιαίτερα, στην **Εσθονία** παρατηρείται πρόσφατα «μία ανησυχητικά ταχεία αύξηση» της μετάδοσης του ιού HIV στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών. Και το 2002 σε φυλακή της **Λιθουανίας** παρατηρήθηκε μεγάλη έξαρση της μόλυνσης από τον ιό HIV.

Ο οργανισμός παρατηρεί ότι: «είναι απολύτως αναγκαίο να βελτιωθεί η κάλυψη και το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να εισαχθούν μέτρα μείωσης των επιβλαβών συνεπειών σε όλους τους χώρους όπου γίνεται χρήση ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, του συστήματος των φυλακών».

Οι **ΧΚΑΕ** εξακολουθούν να αποτελούν διαμετακομιστική περιοχή για την κάνναβη που προορίζεται για τα κράτη μέλη της **ΕΕ**. Όπως και στην ίδια την **ΕΕ**, η κάνναβη είναι το πιο διαδεδομένο ναρκωτικό στις χώρες αυτές, ιδίως για πειραματική και ψυχαγωγική χρήση. Τα συνθετικά ναρκωτικά γίνονται επίσης ολοένα πιο δημοφιλή στους νέους και η παραγωγή τους έχει αυξηθεί σημαντικά. Ενώ μία νέα εξέλιξη είναι ότι η παγκόσμια επικράτηση της χρήσης έκστασης έχει οδηγήσει στην εξαγωγή του ναρκωτικού από την **ΕΕ** σε αγορές των **ΧΚΑΕ** και αντιστρόφως.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή - «με καταλυτικό ρόλο για την ανάληψη δράσης»

Στην έκθεση σχολιάζεται ότι «στο πλαίσιο αυτό, οι υποψήφιοι **ΧΚΑΕ** έχουν κάνει σημαντικά βήματα για την ανάπτυξη σχετικών νομοθετικών μέτρων και δομών διοίκησης και συντονισμού. Επιπλέον, ως μέρος της διαδικασίας διεύρυνσης της **ΕΕ**, οι 10 υποψήφιοι **ΧΚΑΕ** έχουν προσαρμόσει τις δραστηριότητές τους όσον αφορά τον έλεγχο των ναρκωτικών με στόχο την υιοθέτηση και εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στον πολυδιάστατο τομέα των ναρκωτικών».

Όλες οι υποψήφιοι **ΧΚΑΕ** έχουν υπογράψει και επικυρώσει τις τρεις συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τον έλεγχο των ναρκωτικών, αλλά η διαδικασία έγκρισης εθνικής νομοθεσίας ποικίλλει στις διάφορες χώρες της περιοχής. Εναρμονιζόμενες με τη νέα νομοθεσία, οι εθνικές δομές συντονισμού και λήψης αποφάσεων για τα ναρκωτικά στις περισσότερες από τις υποψήφιες **ΧΚΑΕ** «έχουν υποστεί δυναμικές αλλαγές».

Η έκθεση προσθέτει ότι, όπως στα περισσότερα κράτη μέλη της **ΕΕ**, η ανάπτυξη πολιτικών και στρατηγικών αντιμετώπισης των ναρκωτικών στις **ΧΚΑΕ** από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 έχει επηρεαστεί από δύο παράγοντες: τον μεταβαλλόμενο χαρακτήρα του φαινομένου των ναρκωτικών που επηρεάζει σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό ευρύτερα τμήματα της κοινωνίας και τον πολυδιάστατο χαρακτήρα του προβλήματος που απαιτεί έναν τρόπο αντιμετώπισης σε όλους τους τομείς, συντονισμένο σε εθνικό επίπεδο. «Την περίοδο αυτή, οι πρωτοβουλίες διαφόρων διεθνών οργανισμών, και ειδικότερα της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, έχουν διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο για την ανάπτυξη τρόπων αντιμετώπισης του φαινομένου των ναρκωτικών σε εθνικό επίπεδο».

./..

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εθνικές στρατηγικές για τα ναρκωτικά υποστηρίζονται από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από τα κράτη μέλη της **ΕΕ** στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου (αδελφοποίησης) στον τομέα των ναρκωτικών, το οποίο χρηματοδοτείται από το κοινοτικό πρόγραμμα Phare.

Βασικό για τη διατήρηση της ώθησης

Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του ΕΚΠΝΤ, Mike Trace αναφέρει: «Αυτή η θετική προσέγγιση για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών καταδεικνύει τη δέσμευση των κυβερνήσεων των **ΧΚΑΕ** καθώς και την αναγνώριση του προβλήματος των ναρκωτικών σε πολιτικό επίπεδο. Το μεγαλύτερο μέρος των εγγράφων στρατηγικής που εγκρίθηκαν πρόσφατα αποτελούν απτά σχέδια δράσης, τα οποία δηλώνουν σκοπούς, στόχους, δείκτες επίτευξης, καθώς και τις απαιτήσεις χρηματοδότησης για την εφαρμογή των πολιτικών».

Και προσθέτει: «Η ανάγκη για καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με τα ναρκωτικά και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων αναγνωρίζεται ολοένα περισσότερο και ενσωματώνεται στα εθνικά σχέδια δράσης. Αυτό οδήγησε στη σύσταση των εθνικών εστιακών σημείων πληροφόρησης για τα ναρκωτικά του **ΕΚΠΝΤ** μέσω της εφαρμογής ενός κοινού έργου ΕΚΠΝΤ/PHARE. Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, μέσω των σχεδίων αδελφοποίησης μεταξύ των κρατών μελών της **ΕΕ** και των υποψηφίων χωρών, και το **ΕΚΠΝΤ** υποστηρίζουν σήμερα την κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης για την ανάπτυξη συστημάτων πληροφόρησης για τα ναρκωτικά σε όλες τις υποψήφιες **ΧΚΑΕ**».

Η έκθεση προσθέτει ότι όλες οι νέες στρατηγικές για τα ναρκωτικά στις υποψήφιες χώρες προσπαθούν να διασφαλίσουν τη συνέπεια ανάμεσα στις εγχώριες πολιτικές και εκείνες που υιοθετούνται σε επίπεδο **ΕΕ**. Ωστόσο, η δυνατότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των υιοθετούμενων μέτρων είναι περιορισμένη και οι πόροι που διατίθενται γενικά δεν επαρκούν. Ως αποτέλεσμα, το χαμηλό επιχειρησιακό επίπεδο των εθνικών μηχανισμών συντονισμού σε ορισμένες χώρες εμποδίζει την αποτελεσματικότητα εφαρμογής της πολιτικής και παρατηρείται έλλειψη περιφερειακής συνεργασίας.

Στην έκθεση τονίζεται ότι «είναι επομένως σημαντικό οι ενδιαφερόμενες χώρες να συνεχίσουν να ενισχύουν τις πολιτικές τους, τα θεσμικά τους όργανα και τους μηχανισμούς συντονισμού και να διαθέσουν επιπλέον πόρους για το σκοπό αυτό. Υπογραμμίζεται επίσης ότι οι προσπάθειες των **υποψηφίων χωρών** να ευθυγραμμίσουν τις δράσεις τους στον τομέα των ναρκωτικών με τις δράσεις της **ΕΕ** και των κρατών μελών της αξίζουν όχι μόνο αναγνώριση αλλά και συνεχή υποστήριξη».

Σημειώσεις για τους συντάκτες

Το πράσινο φως για τη συνεργασία μεταξύ του ΕΚΠΝΤ και των ΧΚΑΕ δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2000.

Το σχετικό έργο ύψους 2 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος Phare ξεκίνησε την 1η Μαρτίου του τρέχοντος έτους. Καλύπτει ειδικότερα τις 10 υποψήφιες ΧΚΑΕ (Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λεττονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία), ενώ συνδέει στο μέγιστο δυνατό βαθμό την Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM). Έμφαση δίδεται στη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των χωρών στις δραστηριότητες του ΕΚΠΝΤ μέσω της ευρύτερης ανάπτυξης Εθνικών Εστιακών Σημείων (ΕΕΣ) και συστημάτων πληροφόρησης για τα ναρκωτικά. Όλες οι υποψήφιες χώρες συστήνουν σήμερα οι ίδιες ΕΕΣ.

Μία αλληλεπιδραστική έκδοση της *Έκθεσης 2002 για την κατάσταση των ναρκωτικών στις ΧΚΑΕ* διατίθεται στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://candidates.emcdda.eu.int>.

Επικοινωνία: Joelle Vanderauwera, Σχέσεις με μέσα ενημέρωσης, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), Rua da Cruz de Santa Apolónia 23–25, P-1149-045 Λισαβόνα, Πορτογαλία.

Τηλ: ++ 351 21 811 3000 • Φαξ: ++ 351 21 813 1711 • E-mail: Joelle.Vanderauwera@emcdda.org